

Súd: Okresný súd Skalica
Spisová značka: 11P/93/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2722201356
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Guček
ECLI: ECLI:SK:OSSI:2023:2722201356.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Skalica sudcom Mgr. Petrom Gučkom vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: Z. Š., D.. XX.X.XXXX, trvale bytom Z. Š. X, toho času bytom Centrum pre deti a rodiny Z., dieťa rodičov: R. Š., D.. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. XXX a nevedeného otca, o nariadenie ústavnej starostlivosti takto

rozhodol:

I. Súd z r u š u j e pestúnsku starostlivosť Š. Š., D.. XX.X.XXXX nad maloletým dieťaťom Z. Š., D.. XX.X.XXXX, do ktorej bolo zverené rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 18P/22/2014-50 zo dňa 5.5.2014, a to s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd nariaďuje nad maloletým dieťaťom Z. Š., D.. XX.X.XXXX ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Centre pre deti a rodiny Z., A. A. XX, a to s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Matka je p o v i n n á prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa stanovenú podľa osobitného zákona, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet Centra pre deti a rodiny Z., A. A. XX.

IV. Súd ruší uznesenie Okresného súdu Skalica č. k. 9P/54/2022-9 zo dňa 27.6.2022.

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Skalica uznesením č.k. 9P/54/2022-16 zo dňa 15.8.2022 začal konanie bez návrhu o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým dieťaťom Z. Š., D.. XX.X.XXXX. Neodkladným opatrením č. k. 9P/54/2022-9 zo dňa 27.6.2022 súd na základe návrhu úradu práce, sociálnych vecí a rodiny uložil pestúnovi Š. Š., D.. XX.X.XXXX, povinnosť odovzdať maloleté dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, a to do Centra pre deti a rodiny Z., Z. Z. Z., A. A. XX.

2. Súd v zmysle § 180 CSP vykonal pojednávanie v neprítomnosti matky maloletého dieťaťa, nakoľko súhlasila s prejednaním veci v jej neprítomnosti. Súd vykonal dokazovanie rodným listom maloletého dieťaťa, výsluchom pestúna, písomným vyjadrením matky, spismi Okresného súdu Skalica sp. zn. 9P/54/2022 a sp. zn. 8P/5/2021, správami úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, potvrdením o poberaní rodičovského príspevku, správou o povesti, správou a oznámením centra pre deti a rodiny, písomným vyjadrením matky, správou kolízneho opatrovníka z prešetrovania pomerov, dožiadaním k prešetrovaniu pomerov a úradným záznamom. Súd na základe uvedeného zistil tento skutkový stav:

3. Z rodného listu maloletého dieťaťa Z. Š. vyplýva, že sa narodil dňa XX.X.XXXX S. H., pričom ako matka je uvedená R. Š., D.. XX.XX.XXXX a otec je nevedený. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č.

k. 18P/22/2014-50 zo dňa 5.5.2014 bol maloletý Z. zverený do pestúnskej starostlivosti manželov M. Š., D.. XX.XX.XXXX V. Š. Š., D.. XX.X.XXXX.

4. Z oznámenia Sociálnej poisťovne ústredia zo dňa 27.10.2022 mal súd preukázané, že matka maloletého dieťaťa nie je poberateľkou dávok dôchodkového, nemocenského, úrazového, garančného poistenia a ani nemocenských dávok. Lustráciou v sociálnej poisťovni bolo zistené, že nie je zamestnaná.

5. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny D. zo dňa 28.10.2022 mal súd preukázané, že matka maloletého dieťaťa nepoberá žiadne dávky ani príspevky pomoci v hmotnej núdzi. V súčasnosti od septembra 2019 doteraz poberá rodičovský príspevok na maloleté dieťa O. F., D.. X.XX.XXXX, a to v sume 383,80 € mesačne.

6. Z oznámenia obce V. o povesti matky maloletého dieťaťa zo dňa 31.10.2022 má súd preukázané, že pani Š. ako družka pána F. bývala aj s maloletým dieťaťom v obecnom nájomnom byte od decembra 2019. Vzhľadom na opakované porušenie nájomnej zmluvy, kedy si nájomníci neplnili povinnosť úhrady za nájomné, obec pristúpila k ukončeniu nájomnej zmluvy a nájomníci boli z bytu vystáňovaní. Následne krátku dobu bývala u matky jej druhá. K dnešnému dňu obec nedisponuje informáciami o bytových pomeroch matky.

7. Zo správy kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov súd zistil, že maloletý Z. je umiestnený v Centre pre deti a rodiny Z. odo dňa 28.6.2022. Podľa vyjadrenia sociálnej pracovníčky zariadenia sa maloletý bez problémov prispôbil, nakoľko v centre už bol umiestnený. S maloletým bolo riešených viacero incidentov, kedy mal kraďnúť. Zariadenie nekontaktuje nikto z biologickej rodiny maloletého dieťaťa, nikto sa na neho nepýta a neinformuje, nezaujíma sa o neho ani pán Š. (t.j. pestún). Matka nehradí výživné na maloletého. Maloletý Z. uviedol, že sa mu v zariadení páči a je tam spokojný. V škole sa mu darí, domáce úlohy si pravidelne vypracováva, kontroluje mu ich vychovávateľka. Maloletý je v kontakte s matkou, komunikujú spolu cez sociálne siete. Taktiež je v kontakte so svojimi súrodencami, priateľom matky, rodinným známym od pestúnov a občas aj so synom pána Š.. S pestúnom nie je v kontakte. Maloletý počas pobytu v zariadení navštívil aj viacero ambulancií. Neboli zistené žiadne nedostatky vo výchove a starostlivosti o maloleté dieťa zo strany Centra pre deti a rodiny Z.. Vykonaným šetrením v domácnosti matky bolo zistené, že nemá vytvorené vhodné podmienky na riadnu výchovu a starostlivosť o maloletého Z., do budúcnosti neuvažuje, že by si ho zverila do svojej starostlivosti. Na základe uvedených skutočností kolízny opatrovník navrhol, aby bola nad maloletým Z. nariadená ústavná starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Centre pre deti a rodiny Z.; uvedené zariadenie vyjadrilo súhlas s vykonávaním ústavnej starostlivosti nad maloletým.

8. Z písomného vyjadrenia matky maloletého dieťaťa zo dňa 5.1.2023 súd zistil, že súhlasí s nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletým Z. z dôvodu, že nemá vytvorené vhodné podmienky pre jeho výchovu.

9. Z výsluchu pestúna Š. Š. súd zistil, že trvá na zrušení pestúnskej starostlivosti, dôvody nechce uviesť. Maloletého Z. mali s manželkou v starostlivosti asi osem rokov. Asi pred dvomi rokmi mu zomrela manželka a odvtedy sa o maloletého staral sám, a to do júna 2022. S maloletým dieťaťom sa momentálne nestretáva.

10. Podľa § 44 ods. 2, ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len zákon o rodine) náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím. Náhradnou starostlivosťou je

- a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča,
- b) pestúnska starostlivosť a
- c) ústavná starostlivosť.

11. Podľa § 54 ods. 2 písm. b), ods. 4, ods. 5 zákona o rodine súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka. Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa §

56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

12. Podľa § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5 zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

13. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu. Rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

14. Podľa § 77 ods. 1 zákona o rodine právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

15. Podľa § 78 ods. 1, ods. 3 zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

16. Podľa § 81 ods. 2 zákona o rodine súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

17. Súd z vykonaného dokazovania vyplýva, že pestún maloletého dieťaťa požiadal o zrušenie pestúnskej starostlivosti nad maloletým dieťaťom, z ktorého dôvodu ju súd v zmysle § 52 ods. 1 písm. e) zákona o rodine zrušil. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd zisťoval, či môže starostlivosť o maloleté dieťa zabezpečovať matka, prípadne či je ho možné zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do ďalšej pestúnskej starostlivosti. Súd mal v konaní preukázané, že matka maloletého nemá vytvorené vhodné podmienky, v budúcnosti neplánuje jeho zverenie do osobnej starostlivosti, nakoľko nemá vytvorené vhodné podmienky na jeho riadnu výchovu. S maloletým dieťaťom komunikuje len telefonicky, prípadne cez sociálne siete. Matka má ďalšie dieťa vo svojej starostlivosti s partnerom, s ktorým žije v spoločnej domácnosti. Maloletého Z. si nebráva často na návštevy, nakoľko veľmi zle znáša, že je v detskom domove a žiarli na mladšieho súrodenca. Takisto nezistil, že by bolo možné maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo ďalšej pestúnskej starostlivosti. Z uvedených dôvodov súd nariadil nad maloletým Z. ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Centre pre deti a rodiny Z. a zároveň zrušil uznesenie Okresného súdu Skalica č. k. 9P/54/2022-9 zo dňa 27.6.2022 o neodkladnom opatrení. Súd pri rozhodovaní o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletým dieťaťom vychádzal zo správ kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov, ako aj z výpovede pestúna a písomného vyjadrenia matky.

18. Súd pri skúmaní dôvodnosti nariadenia ústavnej starostlivosti prihliadol najmä na najlepší záujem maloletého dieťaťa a na jeho citové väzby k účastníkom konania, vývinové potreby a stabilitu budúceho výchovného prostredia. Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka. V záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, aby bol jeho majetok spravovaný s náležitou starostlivosťou a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch.

19. Súd uvádza, že centrum pre deti a rodiny má právo a povinnosť mať dieťa pri sebe, vykonávať nad ním dohľad a zabezpečovať starostlivosť o jeho výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj, má právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok len v bežných veciach súvisiacich s osobnou starostlivosťou o maloleté dieťa (prijímanie výživného, dôchodkov, dávok a pod.). Majetok maloletého dieťaťa v určenom rozsahu je povinný spravovať s náležitou starostlivosťou, prijaté výživné, dávky či dôchodky, ako aj výnosy z majetku maloletého dieťaťa použiť výlučne na uspokojovanie potrieb maloletého dieťaťa. Pri výkone správy majetku na seba nesmie brať neprimerané majetkové riziká, t.j. ohrozovať uchovanie hodnôt či vykonávať pri správe majetku maloletého dieťaťa činnosť, pri ktorej je vysoká pravdepodobnosť straty, a pod. Matka maloletého dieťaťa bude vykonávať práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria centru pre deti a rodiny. Na záver súd poukazuje na ustanovenie § 55 ods. 1 zákona o rodine, podľa ktorého je povinnosťou súdu sústavne sledovať spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka zhodnotiť jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

20. Súd pri rozhodovaní o výživnom prihliada na odôvodnené potreby oprávneného (t.j. v danom prípade maloletého dieťaťa), ktoré môžu byť rôzne, sú závislé predovšetkým od zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, nadania dieťaťa, spôsobu jeho prípravy na budúce povolanie a jeho uplatnenia v spoločenskom živote. Pod odôvodnenými potrebami oprávneného je nutné rozumieť základné potreby, ktorými sú strava, ošatenie, hygiena, pomerná časť nákladov za bývanie, poplatky za lekársku starostlivosť, lieky a podobne, ako aj školské a mimoškolské aktivity, šport, kultúru. Výraznou mierou sú potreby maloletého dieťaťa bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi povinného, teda rodičov, na ktoré súd pri rozhodovaní o výživnom tiež prihliada. Povinnosťou rodičov, bez ohľadu na to, či s deťmi žijú v spoločnej domácnosti, je venovať všetky svoje sily dôslednému zabezpečeniu výživy svojich detí a podieľať sa tak na všestrannom vývoji svojich detí, ktoré nie sú schopné ešte samé sa živiť a ktoré sú z tohto dôvodu odkázané v plnej miere na svojich rodičov. Možnosti a schopnosti povinného sú dané jeho vzdelaním, povolaním, praxou, zdravotným stavom, celkovými majetkovými pomermi a u samostatne zárobkovo činnnej osoby tiež mierou jeho pracovnej aktivity, kvalitou jeho práce a schopnosti uplatniť sa v konkurencii. V danom prípade sa jedná o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu a súd nie je viazaný nielen požiadavkou na úpravu od konkrétneho požadovaného času, ale ani požiadavkou konkrétneho výživného.

21. Súd v konaní skúmal schopnosti, možnosti a majetkové pomery matky. Súd nemal preukázané jej osobné a majetkové pomery, z ktorého dôvodu určil výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa, t.j. aktuálne vo výške 32,11 €. Matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet Centra pre deti a rodiny Z.. Takto určené výživné predstavuje zákonné minimum, ktorým je povinný každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery plniť svoju vyživovaciu povinnosť. V zmysle uvedeného súd takto určené výživné považuje za primerané schopnostiam a možnostiam matky, tak aj odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa. Rodič si musí uvedomiť, že dieťa má znášať životnú úroveň svojich rodičov. Súd dodáva, že v zmysle § 44 zákona č. 161/2015 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) sú rozsudky o výživnom vykonateľné doručením.

22. Súd styk matky s maloletým dieťaťom neupravil, nakoľko na návšteve maloletého dieťaťa sa môže s centrom pre deti a rodiny dohodnúť.

23. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko neboli naplnené podmienky, v zmysle ktorých by podľa CMP bolo možné účastníkovi trovy konania priznať.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie zo strany pestúna a kolízneho opatrovníka, pretože sa títo účastníci vzdali práva podať odvolanie po jeho vyhlásení v zmysle § 368 CSP.

Proti tomuto rozsudku má právo podať odvolanie matka maloletého dieťaťa v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a/ neboli splnené procesné podmienky,

b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko (§ 27 ods. 1 Zákona o rodine).